

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

30 noiembrie st. v.
12 decembrie st. n.

Ese în fiecare duminică.

Redacțunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 48.

ANUL XXII.

1886.

Pretul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Struguri.

De strugure să cânt cu foc,
Ca 'n lume să resune,
N'am lipsă ca să mai invoc
A Muzii 'ntelepciune;
Destul e să beu un păhar
Din vinul vechiu dela Cotnar,
S-atunci cânt de minune.

Ori ce-ar fi fost de sacrul timp,
De n'ar fi fost nectarul?
Şi deii cei mulți din Olimp
Cu ce-și ţineau altarul?
De n'avea Bachus bunul gust,
Din strugure să storcă must,
Să 'nchine cu păharul!

In lupta cea de șece ani
Ce Jupiter purtase,
In contr'atrocilor Titani,
El mai că desperase;
De nu sosiā la vremea sa
Nectarul și Ambrozia,
Pe Mars de-l animase.

Când Juno 'n jelozia sa
Certă pe bunul Joe,
El altcum nu putea scăpă
De casnica nevoie,
Decât mergea cu pasul lîm
La Hebe ca să-i céră vin,
Să-i trăcă de aloie.

Când trista Ceres căută
Pe fiica Proserpine,
Din lacrimile ce vîrsă
Pe déluri și coline,
Tot struguri dulci au resărit,
Din cari Bachus ș-a croit
Serbări eleusine.

D'atunci se ţin serbări cu joc
Ş-acum ca 'n lumea veche,
Bachante și Bachanți cu foc
Saltză tot păreche;
Er după ce-au beut la vin,
Se duc acas' cu capul plin,
Umblând într'o ureche.

Pe Iuno când își resbună
Vulcan — ca un bălaur,
Şi fedeliș o ferecă
Pe tronul cel de aur,
Tot Bachus o-a fost măntuit,
Căci cu nectar a domolit
Pe genialul faur.

Er până când Vulcan mai bea,
Madame Afrodite —
Nevéstă-sa — pe Bach primia
La intime vizite;
D'atuncia vinul s'a 'nstalat
Ca laptele cel delicat
Al Vinerei răpite.

Trăind în dulce iubileu,
Cocóna Venus are
Pe Amor și pe Himeneu,
Copii din întemplare,
Şi mulți viță lor ș-o trag
Din vinul cel gustat cu drag
Dintr'un păhar mai mare.

Minerva ânc' apetjă
A vinului cultură,
Căci pe Achile-l consolă
C'un léc de beutură.
Er medicul Chir Eseulap
Erá un deu deștept la cap,
Făcend din struguri cură.

Prin Iuno Bachus esijat —
Fiind bastard lui Joe —
La Muze pe Parnas a dat
Banchete cu halloie.
D'atunci beu și poetii vin.
Şi când is ei în cheful plin
Fac versuri mai cu voe.

Şi vai! de cel ce-ar predică
Ca ómenii să 'ncete
Din mustul cel bun a gustă
Chiar d'ar avé și sete.
Lyeurg cu capul a plătit
Când Tracilor le-a poruncit
Să nu se mai imbete.

Opheles se făcă delfin,
Căci vră pe Bach să-l bată,
Ca peșce-acum bă 'n loc de vin
Tot apă d'a murată.
Er Pentheus fu spintecat,
Căci cultul băthic l'a călcăt —
Luându-și grea respplată.

Pe fetele lui Minyas,
C'au fost pră guralive,
De'n critica lor a fost tras
Plăcerile festive,
In liliaci le-a transformat
Și Bachus astfel le-a 'nvățat
A nu fi pră naive.

Sermanul Mydas o păti
Cu aurul de price;
Nici apă nu mai suferă
La gură să ridice —
Pân' șeul Bachus l'a scăpat,
Că 'n loc de aur vin i-a dat —
Făcându-l er fericie.

Adam d'ar fi mâncat în raiu
In loc de mere struguri,
Nu l'ar fi alungat Mihaiu
Afar' să rădă muguri.
Urmașii lui se veselau,
Si astădi nu se mai gândiau
La sape și la pluguri.

Dar Noe de potop scăpat
Avă mai multă minte,
De multă apă disgustat
S'apucă mai nainte
De mustul cel renvieritor
Ş-așă el fu măntuitor
Ş-al gintelor părinte.

Prorocul Moise a trimis
Şpioni ca să reşcîne,
Că 'n Canaanul cel promis
Găseşte-se și viie?
Si numai după ce-a văzut
Imensi struguri, a putut
Să eșă din pustie.

Psalmistul David a cântat:
Că vinul veselesc!
Sirach profetul a 'ntrebat:
Viță ce plătesc?
De n' avem un păhar de vin
Să-l bem cu cugetul deplin,
Că el ne 'ntinerește.

La nunta ce se celebră
In Cana Galileii,
Isus din apă vin formă,
Să 'mpace pe evrei;
Ş-a ăs la ultimul supeu.
Că vinul e săngele meu,
Să-l bea învățăcii.

D'aceea Pavel a trimis
Scrisore-apostolescă
Lui Timoftei, în care-a ăs
Cu grige părințescă:
Din cauza săngelui puțin
Să bea în totă diua vin,
Cășă să se 'ntărăscă.

D'atunci monachii 'n mănăstiri
Tin pivnițele pline,
Să aibă pentru musafiri
Câte-un păhar să 'nchine.
Prescuri și vin la popi se da,
Să aibă d'a cuminică
Ființele creștine.

Românul ca un bun creștin
Cu datine antice,
A fost și este pentru vin
Cu sentimente-amice.
El știe și la serbători
Ca și la munca cu sudori,
Păharul să-l ridice.

El este vesel și glumeț
Si la năcas și 'n bine,
De are-afaceri său ospăt,
Păharele sunt pline.
La jocuri și la 'nsurăciuni,
La nașceri și la 'ngropăciuni
El trebuie să 'nchine.

Er decă-l chiamă patria
Când e pericolată,
El scote 'ndată sabia
Cu inimă 'nfocată.
Si după ce-a scurs un păhar,
De inimic e vai șamar,
Er patria-i salvată

Deci ori și care-i bun român
Si om de omenie,
Să fie 'n țera sa stăpân
Si gazdă cu moșie.
Si ca să aibă 'n casa sa
Din prisosință vin a bea,
Să cultiveze viile.

Că fructul ei e dar ceresc,
E spirit și lumină,
La cei ce din puteri slăbesc
Probată medicină.
El face pe sărac activ,
Pe cel avut mai milostiv
Si ori ce grigi alină.

D'aceea căt mai resuflăm
Pe lumea pământescă.
Să bem la vin și să 'nchinăm:
Ca vinul să trăiescă!
Er când preotul ne-a cântă
Prohodul ș-aleluia,
Cu vin să ne stropescă!

Ioan dela Buceci.

Nepoțelul impăcuitar.

(Din diarul unei femei.)

— Novelă. —

(Urmare.)

*i in acesta luptă sufletescă suferam, de eram
aproxime de desperare. Nu știeam ce să fac. De
acă nu puteam să es, și-mi trebuia măngă-
ierea și sfatul cuiva... Serisei un bilet Lisicei, prin
care o rugam să vină la mine. Aveam totă trebuința
de presință ei. Ea totdeuna știe că un mijloc de
a scăpa din ori ce incurcătură... Nici nu me înșelai
in aşteptarea mea.*

Ea vinì numai decât la mine, și me sfatui ca mai nainte de tòte să scriu lui Emilian. Despre aceea ca să me mărit după Nicolau, nici că voiă să audă.

In diua următore când tatăl meu me aştepta în camera sa, să viu și să-i spun hotărîrea mea, vede că vine Emilian la noi și intră de-adreptul la tata. Acesta inse eră atât de iritat și năcășit pe el, încât nici că a voit să-l primescă.

Asemene nu voiă să me mai vede nisi pe mine când audi că nu voesc să primesc propunerea lui.

Il intristă mult aceea, că eu resping pe Nicolau, căci el încă dela nașcerea mea ș-a propus să me crească pentru acesta, cu ai cărui părinti trăia intr'o fôrte bună amicitie.

Mâne-dîi primii un bilet dela Emilian, in care me rogă fôrte mult să-i dau o intîlnire.

Eram inse atât de păqită, încât însădar aș fi incercat să es in oraș să me intîlnesc cu el.

Nu puteam să me intîlnesc cu el nici la Lisica, căci singură nici acolo nu me lăsau.

Atunci imi vinì in minte un gând pe cât de îndrăznet, pe atât și de periculos, décă l'ar fi descoperit cineva.

Am jertfit eu deja și până acum atâtă — iubirea părintelui meu — pentru Emilian, încât nu mi se părea cătuș de puțin jertfă, décă i voi da intîlnire, unde să nu sim numai noi doi, ce-mi mai păsă mie că me voi espune gurilor rele din lume, décă cumva ar șei cineva de asta.

Pe lângă casa noastră se intindea o grădină mare, care respunde la doue strădi. La strada mare eră pôrta principală, ér in dos spre o stradă laterală eră o portiță, care eră totdeuna inchisă, nu umblă nimeni pe ea.

I scrisei lui Emilian, că décă me iubesc in adevăr și voeșce să vorbescă cu mine, apoi să vină de seră la acea portiță, eu voi desculia-o și-l voi așteptă.

Noi totdeuna cinam tardiu, după ce s'a însărat deja. In séra in care il așteptam pe Emilian, eu sub protest că me dore capul, m'am scusat dela mésă și me dusei in odaia mea. Ei nu bănuiră nimic. Din odaia mea ini luai o brohodă și cheia acelei portițe, pe care încă de eu diua o ascunsei dintre celelalte chei, și me suriai in grădină, pe unde domnia o perfectă liniste.

Eră prin luna lui octombrie și eră bine însărat, când sunară in turnul unei biserică din apropiare orele opt.

Me aședui aproape de portiță, pe o bancă de sub un tufiș de liliac. Auđii ceva sgomot... Me apropiai de ușă.

— Tu ești? — întrebai.

— Da, — imi respuște acea voce, pe care cu atâtă drag o ascultam.

Deschisei ușa și in celalt moment me așlai in brațele iubitului meu.

I spusei tòte cele intemplate cu mine, el imi spuse, că ce aspru a fost tatăl meu cu el, că nici n'a voit să-l primescă și să vorbescă cu el, că vinise la noi ca să-mi céră mâna, și că după primirea ce i'să facăt in casa noastră, nu mai pôte să tréca pragul ușii noastre.

Eu incepui să plâng auđind aceste vorbe, el imi ștergea lacrimile sărutându-me și mânăindu-me.

— Ce vom face acum? — il întrebai.

— Aceea ce trebuie, — imi respuște. Încă in decursul acestei luni imi vei fi logodnică și inaintea lumii, ne vom logodi și făr de voia părintilor tei.

Mi se părea că visez, auđind aceste vorbe. Mi se părea ceva straniu, că el vorbeșce cu atâtă hotărîre despre logodirea noastră, acum, când de cei mai negri nori este încărcat cerul iubirii noastre.

Imi spuse apoi planul seu. Va serie o scrisoare tatei, in care din nou imi va cere mâna. Ér pe mine me rugă, că décă in adevăr il iubesc, apoi să cer cu hotărîre și tărîe tatălui meu ca să consimțescă la căsătoria noastră. Décă nu vom izbuti aşă, eu sunt deja maioră, n'avem decât să luăm martori și să ne ducem la cununie chiar contra voinței tatălui meu.

— Dar atunci me va blâstêmă, — i dissei eu.

— Rugăciunile mele vor șterge acel blâstêm.

— Me va și desmoșteni!

— Iți ramane amorul meu, — imi despunse ér.

— Ori nu-ți este destul atâtă pentru ca să devii fericită.

— O, destul, destul, pentru ca să me invoesc la ori și ce pentru tine, — i dissei imbrășându-l cu dragoste.

Stăturăm aşă vr'un cias. Pe cer ici colea licăriă căte o stea, cerul eră acoperit de nori in mare parte, numai atunci se facu luminos, după ce se ridică luna cu fața-i plină și luminosă... Noi stăteam și acum alipiti unul de altul, intr'un delir, de care și acum me încăldesc când me gădesc la acele dulci momente.... Ne uitam unul in fața celuilalt, până ce audîram că sună in turn dece ore.

Ne despărțirăm apoi... Nu ne mai diserăm unul altuia să sim tare in lupta ce ne așteptă, eram ambii siguri că vom luptă din tòte puterile.

Când vinii sus, tatăl meu încă tot la mésă sedea de vorbă cu maică-mea. Intrai neobservată in odaia mea și din vr'o căteva vorbe ce pătrunseră pân la mine, înțelesei că vorbesc despre mine.

Nici odată nu am avut nöpte mai neliniștită. Eram tréză și totuș par că visam... Me perdeam in visurile pe cari le faceam despre vizitor, plutiam in vis pe acele dulci plaiuri, unde numai fericirea, amorul lui Emilian me așteptă... Si apoi er tresăriam când me gândiam la aceea, cătă resistință până ce mi se vor realiză planurile, cătă me va costă pe mine fericirea! Voi dobândi un bărbat, un soț, despre care atât visam și in schimbul lui pôte că voi perde pentru totdeuna pe tatăl meu.... O, căte ore de tulburare sufleteșcă avui eu de ací incolo!... Cătă durere și cătă fericire pôte incape intr'o înimă!

IV.

Luptele noastre fuseră inse însădar. Tatăl meu îritat mai ales de maică-mea vitrégă, ramase neindupăcat. Nu voiă să audă de căsătoria mea cu Emilian. Ba acum devin și mai inversunat... Avea pră putină considerație pentru Emilian, că este numai un biet profesor, că este pră tiner, nebunatic, că nu voi fi nici odată fericită cu el și altele. Imi profetia cea mai tristă vietă décă nu-l voi asculta pe el, că sunt o fată ingrată.

Tôte aceste cuvinte, deși nu putură să meschimbe in hotărîrea mea, dar imi scădură mult din speranțele mele și mai ales imi turburări linisteasă susținătoare, căci me durea mult aceea, că a trebuit să turbur linisteasă familiei noastre și mai ales că vedeam suferind pe tatăl meu.

Ce eră inse să fac?!... Eră deja tardiu ori ce mustrare, il iubiam cu mult mai profund pe Emilian, decât să me fi putut despărții de el, coste ori și cătă fericirea ce voi ave-o devivind a lui pentru vecinie... Lumea intrégă décă aș perde-o, numai el să fie al meu!

I spusei dar tatei, că ori și cătă durere i-aș caușă, ori și cătă se impotrivesc de a me da lui Emilian, eu nu pot să trăesc fără de el... Sunt atât de hotărîtă să-l urmez ori și unde, încât nu este putere, nu pot să împregiurări cari să me despărță de el.

Il rugai dar pe tatăl meu, că de că tine la fericierea mea, de că voește să nu păteze numele familiei lui și ca lumea să nu aibă cause a vorbi despre noi, apoi să nu se mai impotrivescă.

Asta il supără și mai mult. Nică că a voit să mai stea cu mine de vorbă.

Singurul remediul la care am putut recurge, a fost ca să me rog de o mătușă a mea, de sora mamei mele dulce, să mijlocescă ea pe lângă tatăl meu, că cel puțin atât să facă pentru noi, că în fața lumii să nu se arate aşă sever, neindurător.

Asta ne succese. Atâtă ne promisese. Înse nici la cununia noastră, nici în casă la noi nu va vini... De că ne-am lăpădat de el, aşă dicea, apoi să nici nu pretind că el să me mai iubescă.

Se schimbară dar tot. Eu mai stătui în casa părințescă până în luna lui april. În acest interval numai la măsă me întâlniam cu tatăl meu, er de vorbit abia vorbiă cu mine... Imi arătă atâtă răcelă, atâtă indiferență, încât pe mine m'ar fi omorit aceste, de că mai tinea mutt.

Singura măngăiere imi era în aceste grele dile scrisorile lui Emilian, care imi scriea forte des și din a cărui șiruri pline de vorbe de dragoste, adunam apoi putere pentru a suporta durerile ce le aveam.

In aprilie me logodii în totă forma cu Emilian. El atunci deși tiner, dar prin talentul seu își câștigă un nume destul de bun. În capitală aproape totale jurnalele se ocupau de niște luerări literare ale lui, pe cari eu când le cetiam, apoi nu aş fi schimbat cu o regină.

Me simțiam atât de înălțată prin el, și me fericia atât de mult gândul, că și amorul meu l'a insușești să scrie atât de frumos, lucru ce el adeseori mi-l spunea.

In luna lui maiu ne cununarăm. Si de că a fost romanță amorul nostru, apoi nu mai puțin romantică a fost și cununia noastră.

De acasă un aşă »remas bun« im luai, pe care nici dușmanului meu nu lăsa fi poftit... Maică-mea vitregă cu o voce batjocoritore și cu sarcasm înțepetor imi ură fericire, er tatăl meu nici nu voi să me vădă.

Afără la portă me așteptă scumpa mea Lisică și mătușa mea.

Ne dusserăm apoi la ofiterul stării civile, unde ne așteptă Emilian cu amicul seu de astă-vără, iubitul Lisicei, unde după ce făcurăm formele necesare regulate, plecarăm să ne cununăm.

La o distanță de o oră de oraș este o mănăstire. P... Aici vinirăm să facem cununia.

Stărițul nu seiu ce o fi gândit, când vădu doue trăsuri apropiindu-se de mănăstire, și pe noi coborându-ne din trăsuri și mergând spre el, cere stătea în grădină.

Emilian i spuse apoi, că ce voim, și după ce-i arătă hărțiile dela ofiterul stării civile, stărițul dădu numai decât ordin să se facă pregătiri în biserică pentru cununia noastră.

(Incheierea va urmă.)

Ioan Russu.

Pentru ochii lumii său

cum se 'mbetă lumea cu apă rece.

Comedie în doue acte. Localisată după Labiche.
(Urmare.)

Scena VIII.

Melinescu, Razian și un domn (tapesierul.)

Tapesierul. (Vine iute din stânga.) În sfîrșit am ajuns!

Melinescu. Dvostre sunteți aici? Cine ești dta?

Tapesierul. Eu sunt nrul 17.

Melinescu. (Uimit a parte.) Ah! un pacient... un pacient adeverat!

Razian. (A parte.) Se sfarmă omenii după el!

Tapesierul. (Lui Melinescu.) Eu sufer de timp indelungat de...

Melinescu. Me rog scusati... Pe un moment.

Razian. Dle dr., me recomand. (Ese; a parte.)

Ce partie minunată pentru Cornel! Pre bună... mi-i temă că pe urmă nu vor mai voi să știe nimic de noi, căci suntem intru adever numai niște calici față cu deneșii. (Ese.)

Scena IX.

Melinescu, un domn (tapesierul.)

Melinescu. De ce suferiți dvostre de un timp mai indelungat?

Dl. O... (I dă un răvaș.) Etă socotela.

Melinescu. Cum?... Ce socotelă?

Dl. Ei, eu sunt tapesierul.

Melinescu. Ce dici?

Dl. Dna Melinescu m'a angajat să iau rolă nrului 17... Si anca ve faceți?! Sunteți cam violen dle dr.

Melinescu Crede-me dle, tot lucrul s'a făcut, fără scirea și voia mea...

Dl. Ah, nu ve genați... Omul trebuie să-și deie totdeauna aer mare... Si eu...

Melinescu. Te rog dle crede-me... (A parte.) Soția mea me compromite cu deseversire!

Dl. Contul face 4000 de franci.

Melinescu. (Privește contul.) Oho, oho, un fotel cu 150 de franci!

Tapesierul. Pretul cel mai moderat!

Melinescu. Si scaunele 80!... E grozav!

Tapesierul. Ce mai vrei să te și tergi cu mine după serviciul ce ti l'am făcut?!

Melinescu. Ce serviciu?

Tapesierul. Audi?!... Dar nrul 17!

Melinescu. (Necășit.) Bine, bine, etă-ve banii, numai dați-mi o cuită.

Tapesierul. (Bagă banii la buzunar; scrie cuita pe măsă.) Când veți mai ave vr'odată lipsă de cineva dle dr., ve pot recomanda pe fratele meu... el are timp destul.

Melinescu. La ce?

Tapesierul. Are și vestimente elegante și în sfîrșit nu va cere aşă mult.

Melinescu. (Necășit.) Am terminat dle!... Ești plătit... Er eu nu te rețin.

Tapesierul. (A parte.) L'am prins cu ocaua mică! (Ese prin fund.)

Scena X.

Melinescu, dna Melinescu, apoi Emelina.

Melinescu. (Singur.) Constanța me face de risul lumii.

Ea. (Vine.) L'ai plătit pe tapesierul?

El. Da... pe nrul 17 al teu.

Ea. Ah! ce idee minunată a fost aceea!

El. Iți gratulez pentru ea... tu me faci în ochii omului acestuia șarlatan.

Ea. (Ridând) Un tapesier!

El. Si prostul acela mare 'n livrea?

Ea. Cum?... Nu l'ai cunoscut?

El. Nu.

Ea. Este vînătorul baronesei din catul prim.

El. (Uitând că are să fie necășit.) Ce fecior zdravěn! (Tușește, apoi în alt ton) Tu me faci de batjocura casei intregi!... El de sigur că o să le spună...

CANCELIST DE PIATĂ IN ITALIA.

Ea. Dar trebuie să-ți aducă cineva epistola.

El. Hm... in contra epistolei n'am de a observă nimic, a fost o idee fără bună... cu deosebire sfîrșitul... postscriptul.

Ea. »Doctor viclești!«

El. »N'ai voie să ocupi un fotoliu...«

Ea. »La academie?« Ce făță făcea dl Razian?

El. Inghetește cu totul... și... imi admiră lanțul dela orologiu...

Ea. O!... Eu sunt convinsă, că ambii sunt orbiti... incântați.

El. Credzi?

Ea. Mane trebuie să audim detaiuri!

El. (Observă pe Emelina, care vine din dreptă.) Pst! Emelina!

Emelina. Mamă, s'a găsat zăharul.

Ea. Cheile sunt aici.

El. (Către Emelina, care vră să esă.) Emelino dragă, vino 'ncouce... (O sărută.) Scumpa mea copilă. Tatăl-teu a făcut mult, fără mult pentru tine.

Emelina. (Il privește uimită.)

El. Pst!... Este anca secret... nu-i ertat să spun.

Emelina. Un secret! (A parte.) E vorba de cununie! (Tare.) Ah! eu nu te mai intreb. Dar stăi... și s'a descurcat un nasture de pe roc.

El. Vrei să mi-l cozi?

Emelina. Cu placere... Toamai am ac și ată aci... (Melinescu desbracă rocul și îl dă Emelinei, care se aşează în dreptă și îl cose.)

El. (A parte.) Cât de drăgălaș este!... Déc'asă fi eu în locul dnei Razian, mie (arată pe Emelina, care cose) aşă mi-ar plăce mai bine.

Scena XI.

Melinescu, dna Melinescu, Emelina, Sofia, apoi Ano.

Sofia. (Cu cora pe brăt.) Am venit dnă dela piată... Facem socotela?

Dna Melinescu. Da, da, de sigur. Unde-i cărticica?

Sofia. Et'o! (I dă cărticica, pună cora pe podine; din corlă se vede o căpătină de chiel.)

Dna Melinescu. (Se pună la măsa de seris.) În 15... lapte... 40 de bani; carne de vitel... 2 franci. Ai mâncat o grămadă de parale!

Sofia. Se vorbește, că vitele suferă de o bolă lipicioasă.

Melinescu. De astă n'am știut nimic.

Dna Melinescu. »Negrelă de 20 de bani.« (Necășită.) Ce fel de negrelă?... Cine te-a trimis după negrelă?!

Sofia. Dl mi-a spus să iau.

Dna Melinescu. Mai știe-l necasul și pe dl teu, ce face cu atâtă amar de negrelă?!... (A parte.) Fără pacienți.

Melinescu. (A parte.) Mi-ar plăce să o văd pe principesa Montefiascone asistând la scena aceasta familiară.

Ana. (Vine degrabă.) Domnă!... O vizită!

Tot. (Se scolă.) Visită!

Ana. Domnul și domnă Razian.

Dna Melinescu. Densii?

Melinescu. Așă de iute?

Emelina. (A parte.) Ce fericire!

Dna Melinescu. (Către Ana.) Lasa-i să intre! (Ana ese; i dă Sofiei cărticica 'ndără.) Du-te degrabă! (Sofia ese în dreptă)

Melinescu. Dă-mi iute jacheta! (Se îmbracă cu grabă mare.)

Dna Melinescu. (Către Emelina.) Pune-te iute la pian, lasă-ți capul inapoi și cântă o ruladă... (vede cora.) Vai domne, cora!... (O ia; fugă cu ea peste

scenă, caută loc unde să o ascundă, în fine o pune sub măsă și trage față de măsă mai la vale. Emelina cântă ruladă, dl și dna Razian intră prin mijloc.)

Scena XII.

Cei de mai năințe, dl și dna Razian. Dna Razian în toaletă mare, dl Razian în frac negru, cravată albă și mănuși albe.

Dna Razian. Dnă Melinescu!

Razian. Dle doctor!

Dna Melinescu. (Către dna Razian.) Ce surprindere plăcută! Așă dară v'a-ți decis să luă locuință?

Razian. (Cam perplecs.) Nu pentru aceea am vinit. (A parte.) O Dômne asă-s de emoționat!

Melinescu. (Lui Razian.) Pôte vi s'a făcut mai reu?

Dna Razian. Nu pentru aceea am vinit...

Dl și dna Melinescu. (Cu mirare prefăcută.) Nu pentru aceea?

Emelina. (A parte.) Ea e în gală, el în frac și mănuși... de sigur c'au vinit la pești! (Toți se aşează; Emelina ramâne la pian.)

Razian. (Fără mișcat.) Avem dle... (Se îndreaptă.) A... a... pré stimabilă dnă și pré stimata dle dr. a ve face o impărtășire, care va fi fără... (Către soția sa.) Dl tu, că nu mai șciu.

Dna Razian. O impărtășire confidențială...

Emelina. Mamă, eu es; me așteptă profesorul de desemn...

Dna Melinescu. Mergi Emelino. (Emelina face un compliment; ese.)

Melinescu. (A parte.) Ce cu minte e copila! (Tare.) Așă dară acum suntem numai noi de noi.

Dna Razian. (Incepe lui Razian.) Prinde o țir de curagiu!

Razian. (Incepe.) Vai de mine, că nu pot; deu nu pot... S-apoi tot insădar, că ei nu s'or învoi.

Dna Melinescu. Ve ascultăm cu placere.

Razian. (Fără mișcat.) Stimabile dle... pré stimată domnă... eu sunt tată și soția mea... mamă.

Dna Razian. (I trage cu ochiul să fie precaut.)

Razian. (Se reculege.) Noi avem un fiu, pe care, pe care. (Incepe către soția sa.) Să-i spun și numele?!

Dna Razian. (Incepe.) Spune ce-i spune, numai vezi de gata!

Razian. (Tare.) Pe care-l chiamă Cornelie.

Melinescu. Da, il cunoșcem.

Dna Melinescu. Un tinér fără amabil!

Razian. (Prințend curagiu.) El este avocat, și nu poate, nu-l lasă nima să privescă numai așă la fizica dvostre. (Indreptându-se.) Stimat dvostre, fără ca să se gândescă la o legătură mai strânsă, care ar fi tot odată fără onorifică pentru densus... adeca și pentru el, și mai cu seamă pentru noi... va să dică decă... ar putea intra în familia dvostre... o familie... care e stimată de tot lumea...

Dna Melinescu. (Cu o uimire prefăcută.) Cum ati spus?

Melinescu. (Asemenea.) Se pote?

Razian. (Incepe către soția sa.) Vădut-ai... ne-am blamat... acum ne putem duce!

Melinescu. Trebuie să mărturisesc într'adevăr, că propunerea aceasta atât de neasteptată... m'a surprins puțin.

Dna Melinescu. O căsătorie e lucru serios..., ve rugă deci să ne dati un termin de precugetare,... ca să putem...

Dna Razian. Se n'țelege... asta este un lucru fără natural!

Melinescu. Peste câteva dile ve vom putea da respunz cerut. (Toti se scolă.)

Razian. (A parte.) Ce? Nu ne-a dat cora? (Tare.) O pré stimata dle dr! Stimabilă domnă! O...

Dna Melinescu. (Încet lui Melinescu.) Ce mai dici la principiul meu: „să 'mbeți lumea cu apă rece?»

Melinescu. Am capitulat! (Tare cătră soția sa.) Constanță dragă... demândă camerierei, ca să-i spună servitorului să prină vizitul eaii la calăsă... adi voi prânzi la principesa.

Dl si dna Razian. (Uimiti.) La principesa!

Melinescu. (Iși fréca mâinile.) Numai pentru ochii lumii!

(Cortina cade.)

(Finele actului I).

Virgil Oniț.

Despre colorea imbrăcămintei.

Alegerea colorei la imbrăcăminte este de forte mare importanță, fie acea imbrăcăminte de casă, ori de gală. Bărbatul de cultură se va feri a purta o imbrăcăminte de coloare bătătoare la ochi.

Pentru bărbați cea mai cuviințiosă coloare este cea negră închisă, de oră-ce acăsta cu deosebire feței tinere i ridică forte frumșete și o face placută; cu deosebire femeile să se ferescă și purtă imbrăcăminte de coloare bătătoare la ochi, prin ce ar voi să apară vede, de oră-ce toate acele culori prin cari se atrage atenția tuturor, sunt inconveniente. La alegerea colorei — cu deosebire femeile — trebuie să fie cu băgare de sămă și la etate. Acăsta cu atât mai vîrtoș, pentru că o coloare care convine unei dame tinere, pe o femeie mai de etate ar putea să o facă de ris și viceversă.

Femeia care-i trecută de 40 de ani să se ferescă a portă o imbrăcăminte de coloare roșie, vînătă deschisă, ori verde deschisă, de oră-ce aceste culori convin numai damelor mai tinere. Damelor tinere nu li se cuvine să pôrte vestimente de coloare violetă închisă ori gălbie, de oră-ce acestea convin numai femeilor mai de etate.

Coloarea rosă este numai pentru tinere. Frumusetea se ridică forte prin o imbrăcăminte de coloare închisă. Imbrăcăminte albă pot purta și femeile mai de etate, numai să fie pregătite din stofă grea, pentru că stofele mai ușore, precum sunt: mullul, foulardul, tărlanul, gaze și a. sunt proprietatea nedisputată a damelor tinere. Observez aici și aceea, că femeile cari-s trecute de 40 de ani, nu se cade, ca să pôrte imbrăcăminte de coloare albă, decât numai acasă în orele dimineții. Când femeia a ajuns etatea de 50 de ani, ar fi necuviincios să intrebuințeze unele frisuri bătătoare la ochi intru ordinarea părului, sau ceva decorațiuni cari convin numai unei fete tinere. Unei femei astfel inaintată în etate se cuvine să intrebuințeze pe acasă o cépsă frumosă albă de dantele simple, care-i va sta forte bine.

Mamele să se ferescă și se imbrăcă într-o formă cu fizicele lor, pentru că prin acăsta se poate intemplieră că său ele vor imbrăcă o imbrăcăminte ce nu le compete, sau pe fetele lor le vor indupla că se prezintă într-o toaletă nepotrivită etății lor, și erăs prin acăsta ar arăta că voiesc să fie mai tinere decât cum sunt într'adevăr.

Cas esceptional, când mama se poate imbrăcă într-o formă cu fata-sa este atunci, când diferența între etatea mamei și a fetei nu-i mare, ci d. es. 16—17 ani. E de însemnat, că și în acest cas decorațiunea pe imbrăcăminte mamei diferește — de cătră a fetei — după etate.

Surorile încă, decât sunt mai multe nu se cuvine să se imbrace cu totul într-o formă, dar să se imbrace așa ca colorile vestimentelor lor să consune. Asemene-

și mama să se ingrijească ca colorea imbrăcămintelor ei să consune cu colorea imbrăcămintei fetelor.

Nimic nu poate face impresiune mai neplăcută asupra unui bărbat de cultură, căruia i este desvoltat gustul estetic, decât acea, că pe imbrăcămîntea unei femei vede reprezentate toate colorile curcubeului. Deci o femeie, care voește a se imbrăcă cu gust, nici odată nu va purta imbrăcăminte de coloare lila înfrumusețată cu vînătă, verde și roșie, sau vînătă și verde. Acăsta are valoare nu numai pentru vestimente, ci și pentru părțile intregitoare ale acestora, precum sunt: pălăria, mănușile, mantul, umbrela și a.

Cu privire la decorațiuni încă trebuie să fim cu mare băgare de sămă, ca și colorile acestora să consune, pentru că decât nu consună și aceste tocmai așa vatemă vederea, precum vatemă tonurile false audul.

La alegerea materiei regula generală este, că toate materiile grele, precum sunt catifea, antice, moire, atlasul și a. sunt să purtă numai de cătră femeile măritate. Excepție este numai la imbrăcămîntul de mirésă. Materiile ușore sunt proprietatea tinereței.

În bal și femeile măritate se pot prezintă în imbrăcăminte mai ușoară, dar numai până la etatea de 20—35 ani.

Imbrăcămîntea femeilor — toaleta — constă: 1. din imbrăcămîntea de dimineță sau deshabillé, care se intrebuințeză în orele dimineții, 2. imbrăcămîntea simplă de casă, care se poate intrebuință și pe afară când e timp plouăcios, 3. vestimentele de esit în public pe stradă la preumbări, cu aceste vestimente putem face visite și putem primi vizite, 4. imbrăcămîntea de gală, cu care ne prezintăm la banchete, în teatre și concerte, la baluri și la serate.

Pentru imbrăcăminte de casă fiindcă aceste se intrebuințeză mai mult — e bine să alegem materie tare și de coloare închisă.

Dantele, decorațiuni scumpe și materii grele intrebuințăm numai seră și la toalete mari.

Pe străde, la excursiuni și în călătorie aceste sunt de incungurat. O parte însemnată — ca parte infregitoare a imbrăcămîntei — este și năframa de busunar. Ar fi necuviincios decât acăsta ar lipsi din busunarul unui om de cultură. Colorea acesteia cea mai cuviințiosă este cea albă. În urmă însemn, că ori și căt de pomposă să fie imbrăcămîntea noastră, nu se cuvine să ne ținem măreț cu ea; sau pe alții cari ar purta imbrăcăminte mai simplă decât a noastră să-i desprețuim.

Florian Danciu.

Poesii populare.

De prin giurul Lugosului.

I.

Fie noaptea cât de mare,
Noue un cés ni se pare!

II.

Mândruliță dela tei,
Ai mâncat doi frați ai mei;
Etă că cu mine-s trei,
Când oi murî și tu să pei!

III.

M'a făcut maica băiat,
Să scot fetele din iad;
Nu șciu scotele-oi ori ba,
Ori mai tare le-oi băgă!

Culese de

I. Popovici.

Cronică vienesă.

(Merlin, operă în 3 acte de Carl Goldmark. Debutul săorei Bârsescu în Preciosa. Tua)

După o pauză de 11 ani dela ivirea operei »Die Königin von Saba« al cărei teatru îl scrise Mosenthal, se prezintă compozitorul Carol Goldmark în séra de 19 I. tr. éras cu o novitate. Aceasta e »Merlin« operă în trei acte, teatru compus de Siegfried Lipiner și luat din legendele britice vechi.

Fermecătorul Merlin e una dintre figurile cele mai interesante în legendele britice și după cum se pare să născut din contopirea mitică a două deosebite persoane. Una este atotvădetorul Merddin, care în decursul domniei regelui Artus luptă contra Sașilor și după lupta dela pădurea Celidon se refugia întrânsa. Cealaltă personală, care după cum spune legenda, a trăit cu o sută de ani mai înainte, e copilul Merlin, care fu adus regelui Vortigern, ca să pe pămîntul ce o să fie stropit cu sângele seu să pătă odată termină castelul ce i se supuse de mai multe ori.

Teatru lui Lipiner ne prezintă pe Merlin ca pe bardul cel consacrat deilor, care în momentul cel mai grav, când regele Artus deja mai perduse lupta cu Sașii, din cauza tradării lui Bedvyr, conjură pe demonul internului care i este supus, ca să invălească pe Sașii ce se apropiau în negură desă, să-i atragă cu flacări înșelătoare și să-i nimicescă. Demonul furios ascultă de Merlin, înse i planisează nimicirea. Pentru de a ajunge acest scop, chiamă pe dina Morgana, aceasta i spuse că ochiul cel atotvădetor alui Merlin, precum și puterea cea fermecătoare a aceluia, vor dispără indată ce se va deșteptă în dênsul amorul cătră o muiere. Demonul, pentru ca să aducă mintile lui Merlin în rătăcire, atrage acolo pe Viviana, pe vînătoresă cea frumosă și audace și care arde de dor de a vedea pe Merlin. Aceasta presimțind nefericirea, alunga pe frumoasa fată și nu voește să știe nimica de iubirea ei. Dênsul apucă harpa, și pună mâna pe strune pentru dă fini cântul de învingere, înse vai! strunile au amuțit, farmecul iubirii a cuprins deja internal lui Merlin, puterea sa sfântă dispără.

In actul al II-le vedem că ochiul cel profetic al lui Merlin să să intunecat de tare, încât el nu mai poate recunoaște tradarea lui Modred, a nepotului regesc. Viviana rătăcind vine în grădina lui Merlin și îndemnată de demon ia vîlul cel fermecat din templul aceluia. În acel moment o zare roșie acoperă orizontul, templul se deschide și o mulțime de zine și nimfe apar pe scenă, țângeri săboră și din fund vine o trăsură verde trăsă de șese peșci. Întrânsa se coboră nimfe și tot ce incepe a juca. Viviana stă ca fermecată. Într'aceea se apropie Merlin, nimfele dispar, dênsul se apropie de Viviana și după o luptă scurtă i spune că o iubește. Ambii amoresi se aşează pe o bancă largă templu și în amurgul serei uită totă lumea. Încă odată se deșteptă Merlin când primește scirea despre tradarea lui Modred și acum totul e percut. Dênsul voește să fugă, ca să scape de Viviana, aceasta înse aruncă vîlul cel magic pe capul amantului. Un tunet se aude, scena se schimbă într'un ținut stâncos pustiu. Pe o stâncă vedem pe Merlin în catene roșie ca focul. Demonul hohotește pe o stâncă vis-à-vis sarcastic. Viviana vîdend că ce rezultat a avut saptă ei, stă ca înlemnită, risul demonului o face atentă și cu un strigat sfășietor cade la pămînt.

In actul final vedem pe Viviana desprăsată și pe o stâncă în ținutul stâncos din actul mai de sus. Cum stă așă visând, i apare Morgana și i vestesc, că o iubire, care e mai tare decât mîrtea îi va aduce lui Merlin mîntuire eternă. Nu mult după aceea i se vestește lui Merlin, că Artus e atacat de cătră Modred ce s'a aliat cu Sașii și că e aproape dă perde lupta. Din toate părțile e Merlin conjurat ca să aducă scăpare. Dênsul voește să-și rupă lanțurile pe cari înse nu le poate. Cuprins de desprăzire își dă susținutul demonului, cu condițiunea, ca în acel moment să și fie liber Fie! dice demonul, și lanțurile lui Merlin cad în bucăți. Scena éras se schimbă și ne prezintă grădina de rose alui Merlin, îl vedem cum își ia adio dela Viviana și cum plecă la luptă. Dênsul mîntuiesc pe regele seu, căstigă învingerea, înse e vulnerat de mîrte. Când îl aduc murind la templul seu, se aruncă Viviana peste el și de oră ce demonul își cere parteasă. Viviana se sinucide, ca așă prin iubirea mai tare decât mîrtea să-i căstige mîntuire. »O Heldenkraft! die uns entfliegt! O Schönheit, die im Stabe liegt;« cântă regele Artus și corul. Perdeaua cade.

Deja din acelaș schită a acțiunii se poate recunoaște, că teatru lui Merlin e lucrat în stilul lui Wagner și asta nu e de mirat, căci Lipner este unul dintre cei mai entuziasmati adepti de a lui Wagner.

Eroul piesei e un fel de Parsifal, căruia iubirea îi este străină. Începutul și finea iubirii între Merlin și Viviana este o imitație a procesului exotic dintr-o Tristian și Isolde. Si versurile în Marlin arată oarecare consanogenitate cu cele din poemele lui Wagner. Fără potrivit a compus autorul scena, unde harpa lui Merlin amușește deodată, după ce înima lui iubește pe Viviana. Acțiunea în Merlin e mișcătoare și fără atrăgătoare. În ceea ce privesc tehnica dramatică, ar fi fost de pretins ca actul prim să fie mai scurt.

Partitura operei nu arată o lucrare așă strictă și precisă ca ceea delă »Die Königin von Saba« este înse totus opul interesant și uneori de tot frumos și răpitor al unui compozitor de tot talentat. În general se poate dice, că partea cea mai mare a partielor compuse în acelaș piesă i-au reușit pe deplin. Cantecele sunt caracterizate prin simfeminte și frumusețe musicală. Esempiele prin efect mișcător, orchestrul e tratat în mod splendid. Dică luam în considerare singuraticele partii, așă astăzi în ouvertură la opera, prin transpunerea demono-motivului și a temei principale, din duetul de iubire — triumful iubirii peste puterea demonului într'un mod fără atrăgător. Fără frumos resuă în actul prim cântul lui Merlin acompaniat de harpă. Componarea negurei și a flacărilor amintește la Weber și Mendelssohn. La intrarea învingătorilor resuă un marș frumos în C, în care se aud fanfare fără originale de trompete. Tot aici vine un cor frumos de voci mestecate, în care intonă marșul de mai sus. Un resunet caracteristic de bucium de după scenă anunță apariția Vivianei care cu cântecul ei vînătoresc în A păsește pe scenă. Fără frumos e Arioso Vivianei: »Sahst mich nicht!« și cu un cântec frumos în Ges, din care se naște un Ensemble bine sunător, salută regele Artus pe frumoasa vînătoresă. În actul al II-le audim pe regele Artus și soții sei luându-și adio cu un cântec fără melodios mișcător.

Musica baletului se caracterizează prin arii line și melodice. Între pasajele din duetul iubirii sunt cu deosebire de amintit pasajul în Des dur »Hab ich dir Herbes gesagt?« și cel în C dur »Das ist der Sehnsucht stille Stunde.« Actul al III-le incepe cu cântecul cel mișcător al Vivianei și se continuă cu cel frumos și melodice al Morganei. Fără frumos re-

sună corul fetelor aranjat pentru şese voci in D dur, apoi cântecul Vivianei acompaniat de violine »Blüht auf, ihr Felsen« precum și Arioso in F »Komt herab ihr Engelsschaaren.« Fórte scurt e marşul funebru in F moll. După corul scurt final mai resună încă odată tema iubirei din actul al doilea. In partitură se află și colo unele reminiscenții la Tristian, Lohengrin și Parsifal.

Succesul fu mare. Componistul și cântăreții fură chemați după fiecare act de mai multe ori și aplaudați de către publicul cel numeros, între care se aflau directori și editori din jumătatea Europa.

Directorul Jahn merită totă lauda, căci nu numai a înscenat și dirijat asta operă grea, ci a și făcut totul de să putut reprezentă astăzi iute.

Dl Winkelmann ca Merlin jocă și cântă partia sa cu energie artistică și cu o insuflare, pentru care merită totă lauda.

Dna Materna își puse totă puterea ca Viviane și săcă efect mare. Dl Reichenberg ca demon oferit o mască caracteristică. Fórte bine sună dl Sommer ca Artus și dna Caulich ca Morgana. Dșora Abel ca Ginevra fu o apariție aderever elegantă și maiestetică.

Inscenarea fu splendidă, cu deosebire fântânele cele săritore luminate electric în actul prim făcând efect mare. Costumele de Gaul sunt pe cat de pompoză, pe atât de istorice lucrate. Pictorul Burghard oferă decorații brillante.

Cine nu cunoșce musica cea melodiosă alui Weber? Cine nu a văzut »Preciosa«, acea piesă romantică, pe care componistul a făcut-o nemuritorie prin ariile și corurile cele armonioase? Ce e drept și piesa continuă unele scene frumoase, înse totuș ceea ce dă acțiunii un nimb plăcut și incantător e musica cea dulce și incantătoare. Însă ouverture ne frapăză. Abia au amuțit ultimele accente ale acesteia și un cor caracteristic tigănesc sună bine la urechie. Aparință Preciosei e salutată de un cor frumos, cum numai Weber a știut compune și în decurs ce Preciosa reprezintă melodrama ei cea tristă melancolică, e acompaniată de accente line, cu simțemant și pline de expresioni de jale și durere. Corul tigănesc la începutul actului al doilea ne captivăză, asemenea și cântecul Preciosei la luna și până la fine, atât muzica baletului, cât și corurile cele frumoase fac o impresiune bună.

De patru ani aproape nu s'a dat același piesă aici, acumă cu densa să făcut începutul ciclului Weber. Actorii dela Burg s-au unit cu cei dela operă și astăzi reprezentătinaea avă un succes frumos. Dșora Bârsescu jucă rolul Preciosei. Opera era plină și tot publicul aștepta cu nerăbdare să vădă pe juna artistă în acest rol nou, mai curios însă că ore cântă-va cântecul în actul al doilea său nu. Dșora Bârsescu jucă și cântă peste așteptare și störse o mulțime de aplause după fiecare act și scenă. Amabilei artiste i stătea costumul cel fantastic spaniol, înse cu mult colorit românesc, minunat, astăzi și apariția cea simpatică săcă fórte. Melodrama o recită fórte frumos, vocea ei acompaniată de orchestru în resună în spațiosul edificiu ca însă muzica. Un vîzor de aplause izbucnă în sală după ce artistă, durere, dșora Bârsescu nu apără, căci conform dispusețiunilor dela Burg, actorilor nu le este permis ca fiind aplaudați să eșă pe scenă. Actul al doilea începă — corul tigănesc amuțise — dșora Bârsescu ce acumă purtă un costum mai curat românesc, cusut cu fire și flori și pe cap o învelitoare albă, începă și cântă cântecul »Einsam steh ich« etc., la început începe, apoi coborându-se de pe stânci tot mai tare, până ce ajunse pe scenă. Artistă cântă fórte frumos și cu expresiune patru strofe

și la fine fu aplaudată sgomotos. Într'adevăr dșora Bârsescu ne-a pus în uimire cu cântul ei și a dat erăs o probă nouă de talentul ei genial. În actul al treile jucă cu măestrie scena cu haiducul țiganilor, mai ales momentul unde voește să scape de el și unde i ia pușca și-l amenință cu mörtea, i reușise escelent. În actul al IV-le recită erăs fórte frumos meledrama și până în fine își interpreta rolul cu simțemant și siguritate. Fórte bine fu și domnul Devrient ca Alfonso, dșora Negro ca Viarda și dl Gabilon ca castelanul Pepo. Dșora Bârsescu a serbat cu rolul Preciosei erăs un triumf. Publicul vienes i-a arătat simpatia ca totdeuna prin aplause frenetice și ore cine să nu aplaudze la recitarea cea frumosă, la declamarea cea chiară și sonoră și la cântul cel plăcut și corect?

Ancă cățiva ani și dșora Bârsescu va fi o artistă mare, o artistă ce se va bucură de renume european, și ceea ce o va ridică, va fi organul ei cel frumos și sonor ce uneori e adevărată muzică! Vocea ei se poate asemăna cu ceea ce marei tragediane Wolter și astăzi singură, cred, e destul!

Simpatica și geniala artistă Teresina Tua s'a produs aici erăs în două concerte. Dșora Tua fermecă aproape publicul cu cântul ei cel plin de măestrie. Densă e cea mai eminentă violinistă de presinte, o artistă la care aflăm tote intrunite și tehnică în joc și apariție simpatică. Un suris amicabil în decursul cântului i săde fórte bine și cu adevărată măestrie și siguritate trage cu arcul pe instrument. Dra Tua execută concertul de Mendelssohn brilliant și după aplausele cele sgomotose trebui să-l repeteze. Sensație formală produse cu execuția unui joc de Sarazate, aici artistă își desvolta totă tehnica și măestria. Fugile și trillerile erau curate și era de mirat că cu ce iușime purtă frumosă artistă arcul. Fórte frumos cântă și o mazurcă de Chopin, o legendă de Veniavsky și o rapsodie de Ioachim, ultima piesă trebui să o repeteze, de oră ce publicul aplaudă și strigă bravo cu entuziasm. Si simpatica artistă i surise și strînsă instrumentul de bărbie și începă erăs a trage cu arcul, a cântă și a fermecă.

Valeriu Russu.

Din viața de București.

(Repertoriul operei. Teatrul Național. Somn bun dle Pantalon. Chirila în Iași și Millo. Finul. Alegerea mitropolitului primat.)

Se pare că opera e pe sfîrșitul repertoriului, și nu e de mirare, căci cu aceiași cântăreți repertoriul nu poate fi fără sfîrșit. Afara de »Favorita« care s'a dat sămbătă (22 nov.) și s'a repetat luni, celelalte două seri ale săptămânei au fost ocupate de »Rigoletto« și »Traviatta«. De altminterle interpretarea »Favoritei« a fost multămitore și ar fi fost cu totul multămitore, decă rolul regelui Altons s-ar fi jucat de altul, decât de baritonul Verdini, care a fost departe d'a ne desfășură totă melancolia plină de farmec ce domină în aria și în duetul din actul II.

Si »Favorita« e una dintre cele mai cu drept cuvenit laudate opere ale măestrului Donizetti, care se scrie »Angerul Nisidei« pentru teatrul Renaștere din Paris. Dar inchiderea acestui teatru i întârdă reprezentarea, și acestei întârzieri i datorim un capo d'opera, căci musicantul, adăugând încă un act la cele trei ale partiunii sale, dădu naștere »Favoritei«, care vădu lumina rampej pe scena operei din Paris, la 2 decembrie, 1840.

Religie și amor: ecă ce prilejește acțiunea acestei

piese, care nu se putea petrece decât în pré catolica ţeră a Spaniei.

Fernand, novice la mănăstirea St. Iacob de Compostela, inamorându-se de frumosa Leonora de Gusman, favorita regelui Alfons XI al Castiliei, asvirle rasa și ia spada pentru ca izbândile rezboinice să-l ridice până la iubita sa, a cărei poziție i e necunoscută, dar pe care impreguriările-l fac să o presupună forțe sus pusă pe scara treptelor rangurilor sociale.

Victoria dela Tarifa repurtată în 1340 asupra Maurilor și datorită, după cum ne mărturisește regele, brațului puternic al lui Fernand, atrage acestuia favorile regale. Fernand însă nu cere decât mâna Leonorei. Alfons, care descoperise iubirea Leonorei pentru Fernand și pentru a 'nlatură d'asupra capului seu anatema Romei, ce se ridică amenințător asupra-i — căci Alfons voia să se despartă de soția sa și să 'nalte la tron pe Leonora — se 'nvoeșce la această căsătorie, șoțind amantei sale: »M'ai înșelat ca o curtesană; eu imi resbun ca un țege.«

Dar favorita tremură de fericirea ei nesigură de că Fernand, astându-i poziținea, i va mai păstră iubirea sa, și datore să-i destănuiescă totul înainte de ora solemnă, insărcinéză cu aceasta pe confidența ei Ines. Un intrigant însă, ca cei de cari se astăla în toate dramele, pune la oprăla pe Ines, și Fernand, care n'a putut astăla nimic, vine fericit să ofere mâna-i Leonorei. După căsătorie, Fernand în culmea fericirii, astăla dela curteni, cari i intorc spatele cu dispreț, cine era alăsa înimii lui; demnitatea-i personală se revoltă, aruncă indignat în fața regelui însemnele de năchis, și spada sfârîmând-o bucăți, cu care fusese lăruit, și se întorce sdrobit de furtuna la mănăstirea St. Iacob, limanul liniștit, pe care-l părăsise.

Er Leonora, inecându-și trecutu-i de durere în ușine, ascundându-și ființa sub haina peregrinului, trăbate drumurile pe urmele lui Fernand și sfîrșită le oboselă, sosescă la mănăstire tocmai în momentul când el pronunță jurămîntul cătră dumnezeire. Slujba tunderii măntuită, el apare și zăriind un frate lungit pe treptele crucii, s'apropie a-i da ajutor: era Leonora. După prima primire de indignare, tot amorul lui se deșteptă la graiul rugător al iubitei sale, care împloră ertarea, și nebun d'amor: »să fugim!« i strigă el, tîrînd-o cu dênsul. Dar vieta Leonorei e sfîrșită: iertată, iubită de Fernand, ea își dă lericită susțelut în brațele lui.

Musica e la 'nălțimea acestor situații mișcătoare ale libretului: pasiune, farmec, eroism, patetic, găsim tot în acest capod'opera care fusese primit cu destulă recelă la început și abia a putut găsi un editor care să primescă o publică. Actul IV, cu deosebire e plin de o expresie dramatică adâncă. Cavatina »Anger de iubire,« pe care Fernand o cântă revinind un moment, 'nainte d'a abjură pentru totdeauna la deșertăciunile lumești, asupra trecutului seu svînturat, a fost pré bine să de dl Pizzorni, vocei căruia i convin de minune asemenea bucăți gingăse.

Dra Leonardă ne-a dat o Leonoră destul de plăcută și dra Odesian, în rolul Inesei, a obținut aplause unanime. I atragem atenția însă, că în opera trebuie să uite opereta; mișcarea capului, legănarea corpului întreg, urmând tactul musical cu negrigia unui vesel motiv de vals din »Boccacio« sau din »Studentul cersetor,« nu convin de loc dramei lirice.

Teatrul numit în derîdere »național« pare hotărît a se întorce la operetă. Marti, pe lângă »Chirita în Iași,« ne-a servit »Somn bun dle Pantalon,« o plă-

cută operetă de Lokeroy și Morvan, musica de Grisar, tradusă oribil, în stilul cel mai detestabil, de dl Th. Aslan. Ciudată ţeră ca a noastră, în care cel d'intîiu vînă se poate amesteca unde nu-i ferbe ola, găsind bucătari destul de . . . ingăduitorii pentru a le lăua amestecul în nume de bine.

Libretul ne înfățoșeză următoarele tipuri obișnuite genului: Un doctor absorbit în combinațiuni chimice, o soție galcevitore și romanțiosă, o pupilă amorezată, o subretă asemenea, un amant inflăcărat și tatăl acestuia. Amorezul se introduce într'un coș imens, trimis ca dar fetei din casă. Dna descopere în el un Făt-frumos pe care-l crede amorezat nebun de ea. Colombina (fata din casă) ajutată de dr. asvără coșul în canal (scena se petrece în Veneția) pentru ca signora să nu dea peste el, și ve 'nchipuiți grăza lor astănd în urmă, că în intru eră un om. Lelio, care avuse greje să se 'nlocuiescă în coș cu toate farfurii și castronile din sufrageria doctorului, cu toți clasicii greci și romani ai acestuia, se ivește tot căutându-si un loc de ascundere, și după primele terori ale criminalilor, cari îl iau drept un om al poliției, astăndu-se că e fiul lui Pantalon, cuserul așteptat să sosescă dintr-un moment într'altul, drul dă, drept aldămașul bucuriei, căte un păhărel de »lacrima Christi,« în locul căruia Colombina servește din greselă un somnifer violent. Lelio cade fără cunoștință, și spăimântați că au comis o nouă crimă, cei doi complici ascund degrabă cadavrul victimei în saltarul canapelei, căci se audia bătend în ușă. Era dl Pantalon tatăl, care, în fața nedumeririi celor ai casei, se multămește să petreacă noptea pe canapă fatală. Aici urmăză o defilare hazlie de tot. Fiecare membru al casei vine cu săfănicul în mână să-și ia bună séra dela dl Pantalon, urându-i somn bun. Grăza doctorului e la culme. În slăbit Pantalon, remas singur, adorme; dar se deșteptă îndată la sgomotul ce doctorul și Colombina îl pricinuesc cercând să scotă cadavrul din canapea, spre a-l trimite după cel din coș. Nedescoperind nimic în intunericul casei, se crede jucăria unui vis și Pantalon se lungescă din nou pe canapea, dar peste fiul seu, care trezit din amotelă, esise din cuthia în care a fost ghemuit. Se scot tipete, toți ai casei alergă cu luminăriile în mână, și Pantalon recunoșcându-și seiorul, pupila pe amantul ei, dômna pe Făt-frumosul dnia-ei, doctorul și Colombina pe victimă lor, bucuria e generală.

Musica plăcută, spirituală ca libretul, e cu multă ingrijire lucrată și chiar are părți destul de dificile de cari artiștii noștri s-au resimțit ore-cum. Dra Ioană (Colombina,) atât de aplaudată când a debutat acum doi ani în »Boccacio,« a fost slabă de tot, deși a jucat cu multă vioiciune. Notele de sus le-a pierdut cu desăvîrșire și nu le mai poate lăua decât într'un falset, care abia se poate audi. Dna Dăneșcu (nevesta doctorului,) asemenea bine ca joc, a fost tot aşa de slabă în canto. Dl Hasnaș (Lelio,) are o voce pré gingăse, pré simpatică, dar mică și cu deosebire slabă în registrul de jos. Dna Odesian (pupila,) cu accentele-i stridente, a fost totuș o plăcută Isabellă. În fine Mateescu (Pantalon,) și Catopol (doctorul,) etă cei ce au ajutat mai mult la succesul seriei.

»Chirita în Iași,« cunoscuta comedie a lui V. Alecsandri, care a deschis spectacolul, ne-a făcut să ne 'ntârcem gândurile cu aproape o jumătate de vec în urmă și să intrevădem câteva momente aceea epocă atât de depărtată dintr-un timp atât de aproape, despre care tot dl Alecsandri ne-a făcut un tablou destul de viguros în a sa »Introducere la scrierile lui Constantin Negruzzi;« acea viță alcătuită din niște aşă de izbi-

tore contraste, atât de bine zugrăvite în tablourile și schițele lui W. de Kotzebue (*Bilder und Skizzen aus der Moldau*), care sunt cea mai credincioșă iconă a societății timpului. Si tot gândindu-me cătă uriașă deosebire s'a stabilit într'un timp aşa de scurt, între vremurile d'atunci și dilele de astăzi, n'am incetat să face haza de troienirea butcei cucónei Chirița la bariera Iașilor, de nisunțele acesteia d'a-si mărită fetele în ecipașa privilegiată și de gătelile ei la Chirița; de nedespărțitele Aristița și Calipsita, fetele nenecăi, de Gulița și de »minaveta« lui; într'un cuvânt de toate tipurile originale ce ni se infățoșeză în comedia bardului dela Mirceaș.

Millo, deși cu âncă 36 de ani în spinare, a jucat rolul Chiriței tot aşa de bine, cum autorul piesei ne poate asigura că l'a jucat pe scena Teatrului Național în Iași în 1850, când s'a reprezentat pentru prima-ora. Pentru acest bătrân, doborât sub greutatea a 73 de ani, slabit de tot, abia putându-se mișca, focul rampei e o pilă galvanică: Obosela dispare, puterile revin, membrele slabite regăsesc totă vicioiuinea tineretii, vocea se renusulește schintind de vîrva improvisării, și insuflarea aceasta se comunică intregei săli care obosește ridând și aplaudând.

Cealaltă, între care deosebim pe Catapol (Gulița) și pe Petrescu (Serdarul Cuculeț) au fost pe deplin multămitori.

Joi, opereta s'a repetat precedată de frumosă comedie »Finul« a lui Alecsandru Dumas fiul, despre care vom vorbi cu alt prilej, spațiul nepermisităne a ne ocupă aici.

După comedie, lucrurile seriose: Pe când femeia rătăcită (*Traviatta*) muriă la operă, episcopul Dunării-de-jos Iosif și archidiacoul traducător al »Jidovului rătăcitor« se alegea mitropolit al Ungro-Vlahiei, Exarh al plaiurilor și primat al României.

Așa-i că e ciudată acesta potrivire?

Dar ceea ce e și mai surprindător, e că »Jidovul rătăcitor« marele succes a lui Eugene Sue, care tradus de archidiacoul Iosif s'a tipărit la 1857, în editura »brăriei George Ioanid«, e judecat la olaltă cu romanele-i celebre, »Matilda și Misterele Parisului«, astfel: »opere deplorabile în care autorul s-a pus marele seu talent de narator și de pictor în serviciul celor mai rele pasiuni. Prințenele el exploatează scandalul și speculează asupra nemorocitei curiosități pe care publicul o are totdeauna pentru ceea ce e straniu, oribil, improbabil. El își face o placere să creeze tipuri inosite: face proces societății, insultă religia (!) reabilită vițul (!!) și semenă doctrine antisociale (!!). Ește pretins reformator n'a reformat nimic, dar a turburat multe imaginații, poetisând reul și resfirând noroiul prin picturi realiste.«

Si se știe cine infieră astfel frumosul roman al lui Eugene Sue? Ensuș Alfred Bougeault, scriitor clerical, a cărui opera »Précis historique et chronologique de la littérature française« din care estragem rândurile de mai sus, e aprobată de Monseniorul archiepiscop al Parisului.

Negreșit că în fața acestei citări multi vor regretă, că blandul mitropolit al Moldovei, Iosif Naniescu, care în fanatismu-i religios a mers până în fieră ultima voință a unui om, liber cugetător, și căruia i s-ar fi cuvinit de drept scaunul mitropolitan din București, n'a avut la 21 noiembrie, când senatul și camera s'a întrunit la olaltă să aleagă pe capul bisericii, decât decese voturi, din cele 257 ale adunării.

A. C. Sor.

Cancelist de piață în Italia.

- Vezi ilustrația de pe pagina 573. -

Învățământul nu se află încă avâtent nici în Italia la gradul acela, ca tinérimea să scăde să scrie și cetățenii să fie literati. Din cauza acestei poporul se servește în trebuințele sale de astăzi numiți cancelisti publici.

Aceștia au un fel de cancelarie ambulantă, ce o poartă din sat în sat și o așează în mijlocul piaței săi în ori ce stradă.

Acolo apoi s'adună toți cei ce vrea să scrie ceva și-si spun păsul susținutului lor. Cancelistul primește plata, scrie, predă scrisoarea și clientii se depărtează cu linisice.

Ilustrația din numerul presintă infățoșeză un asemenea moment.

I. H.

Teatru și muzică.

Sciri teatrale și musicale. *Dsora Agata Bârescu* va jucă în curând de câteva ori în teatrul german din Budapesta: tinera artistă a jucat în curând la Viena rolul Ofeliei. — *Dl Th. Micher*, escelentul violinist dela București, va da la 9/21 decembrie un concert în sala Ateneului de acolo.

Teatrul Național din București în septembra trecută a jucat tot »Crima celebră.« Pe septembra acăsta s-au anunțat două prime reprezentații, pe marți și pe joi, piesele »Lucreția Borgia« și »Romeo și Julietta;« dar fiind că tocmai în una din acele seri avea să fie și balul de binefacere »Elisabeta,« una din primele reprezentații s'a amânat pe septembra viitoare, remânând a se jucă joi »Lucreția Borgia.« Nu știm însă dacă s'a și jucat. Într'aceste publicul se duce la Teatrul Bosel, unde debută o cântăreță de sansone, principesa Pignatelli. Logele sunt aproape vândute; lumea bucureșcenă ține să o vădă. Etă nota caracteristică a septembra. Încolo nimica nouă la Teatrul Național. Nu s'aude să se fi pus în repetiție vr'o piesă nouă originală.

Artistul Iulian dela Teatrul Național din București este bolnav de timp indelungat. Societatea bucureșcenă va da o mare reprezentație în beneficiul simpateticului artist. Mai multe domne din societate au format un comitet pentru organizarea acestei serbări. Dl Serghiadi a oferit concursul artiștilor italieni. Reprezentația va fi splendidă. Cu suma obținută dl Iulian va merge în străinătate, pentru căutarea sănătății sale.

Teatrul din Bérlad. Trupa Vlădicescu la Bérlad, după cum i se scrie »Românului« merge înainte. Pare că o imbuinătățire s'a făcut în trupă, prin suirea personalului de 18 persoane. Piesește reușesc mai bine și publicul remâne mai multămit. În curând s'a jucat »Doftorul fără voie« de Molière, care s'a publicat și în Iōia noastră; s'a mai jucat »Zorzonă Clămpănească« și »Culissele omenirii.« Au esclat dnii Vlădicescu, dna Boerescu, dna Leontescu, dl Nicolau, dl Stănescu. Publicul sprințește trupa destul de bine.

O dramă nouă. Dl Ionescu-Jion, care a tradus romanul »Astra« al reginei României, a făcut din romanul acesta și o dramă. Astăzi din »Românul« că dl Ionescu-Jion a fost primit mercuria trecută de către regina, căreia i-a cedit scenarul acelei drame. Se crede, că aceea va fi reprezentată în curând în Teatrul Național.

Societatea Andrei Șaguna din Sibiu va ține astăzi sâmbătă 11 dec. n., ședință publică în memoria repausatului mitropolit Andrei bar. de Șaguna, cu următorul program: 1. »Cântec de jertă,« cor de L. von Beethoven, »Corona cufundată,« cor de H. Bö-

ckine, esecutate de corul societății; 2. »Cuvânt oca-sional.« rostit de Emilian Popescu cl. curs. III; 3. »Pe pămîntul Turcului,« poesie de G. Coșbuc, declamată de Ioan Tuculescu cl. curs. II; 4. »El' Rbaa« (cântec arapesc, cor de Eus. Mandyczescu, esecutat de corul societății; 5. »Viță religioasă morală creștinăscă, procură omului adevărată liniște sufletescă,« diserta-tiune de Nicolau Muscă cl. curs. III; 6. »Hercu Boc-cegiul,« cântecel comic de V. Alecsandri, declamat de Emilian Ciceiu ped. curs. III; 7. »Satira III,« (partea I.) de M. Eminescu, declamată de Ioan Broju cl. curs. II; 8. »Serenadă,« cor de Tudor de Flondor, »Hora plăia,« cor de G. Dima, esecutate de corul societății.

Ce nou?

Școli personale. Maj. Sa regele a dăruit pentru zidirea bisericii gr. cat. de Măgăcei 100 fl. — *Regina României* a primit marți la palatul din București peste 50 din domnele cari compun societatea de binefacere »Regina Elisabeta,« aflată sub patronajul seu, și după ce comitetul a presintat situațunea tonului societății, s'a luat măsuri pentru o grabnică împărțire de ajutăre la săraci. — *Dl Mihai Cogălnicean* a suferit pagubă mare; i-a ars casa dela moșia Rîpile și flăcările au nimicit mai tôtă documentele istorice din archivă. — *Dl Eugen Brote* a fost ales de către comitetul Asociaționii transilvane ca reprezentant al Asociaționii în adunările comunale ale Sibiului. — *Dl I. I. Nacian* din România este numit membru al Societății de statistică din Paris.

Ateneul Român din București s-a deschis conferințele literare în dumineca trecută. Vice-presidentul dl C. Esarcu a dispus un scurt cuvânt de deschidere, arătând că Ateneul a inceput prin a fi mic, pentru că după o luptă de 20 ani să speră a devină mare. Palatul Ateneului se ridică majestos în piața episcopiei; să sperăm, că pentru ultima óră ne mai intrunim în acesta sală. Apoi se urcă la tribuna dl V. A. Urechiă, care a inceput a spune, că 'n calea grea de 20 ani, două elemente ale societății române i-a ajutat, femeia română și tinerimea, căror trebue să le exprime recunoșință. După aceea vorbă despre o sôrte interesantă descoperire istorică, despre mormântul familiei lui Miron Costin, cronicarul Moldovei. Acest mormânt a fost descoperit în vîera trecută de către dl Urechiă în biserică dela Brănișteni. Conferențiarul a încheiat, exprimând dorința d'ă se ridică un monument pe una din piețele orașului Roman, spre aducerea aminte a vestitului cronicar. Conferințele Ateneului de-acumă nainte se vor ține de două ori pe săptămână, până la 1/13 martie. Au să vorbescă dnii: B. P. Hașdeu, Transilvania și Macedonia; G. Marian, Satira română; A. Vlăhuța, Mișcarea literară; N. Ionescu, Imperiul bulgaro-român; Gr. Ventura, Muzica lui Wagner; B. Stefanescu dela Vrancea, Ce este patria; Anghel Dimitrescu, Arta de a vorbi; Gr. G. Tocilescu, Viță municipală în Dacia; St. Velescu, Onorați și onorabili, și alții. — *Ateneul din Bérlad* s-a constituit comitetul diriginte pe anul 1886/1887. Au fost aleși: dl C. Esarcu președinte de onore, dnii dr. C. Costescu și Ion M. Epurean vice-președinți, dnii P. Drouhet, Stefan Neagoe, G. Onișor, G. Constantinescu Rim. secretari, și dl Str. Beloescu cassar. Conferințele Ateneului bérладen vor începe în curînd. — *Ateneul din Craiova* a reinceput conferințele sale vineri 21 nov. st. v. Prima conferință a fost făcută de dl M. N. Săulescu asupra »Literaturii române în ultimii ani.«

Alegerea mitropolitului primat al României s'a făcut în dumineca trecută la București. Toți ministri, inalții prelați, senatori și deputați, după ce au ascultat Te-Deumul oficiat în catedrală la orele 11, s'a intrunit în sala de ședințe a camerei, sub presidiul mitropolitului Moldovei, la drepta lui sedea dl Dimitrie Ghica, presidentul senatului, și la stânga dl general Lecca, presidentul camerei. Se făcă apel nominal și respunseră 13 prelați, 90 senatori și 135 deputați. Dl Codrescu, care ocupă fotoliul de secretar din partea camerei, cetățeanul privitor la alegerea mitropolitilor și episcopilor. Apoi se procedă la vot. Votanți 258, majoritate absolută 137, bile albe 5. Iosif Episcopul Dunării-de-jos a intrunit 190 voturi, Episcopul Melchisedec 50, mitropolitul Moldovei 10. Presidentul proclamă de mitropolit al Ungro-Vlahiei și primat al României pe episcopul Dunării-de-jos. Alesul luând cuvântul, a mulțumit pentru distincția ce i s'a făcut și a făgăduit a face totul pentru a merită acesta onore. Noul mitropolit E. S. Iosif, episcop al Dunării-de-jos, a fost, serie »Românul,« incopilăria sa băiat de casă pe lângă mai mulți arhierei, cu ajutorul căror a studiat la liceul din Iași. Mai în urmă s'a călugărit la schitul Gurovei de unde a fost luat de episcopul de Huși și făcut archidiacon. După ce studiă la seminarul din Socola, fu atăsat apoi ca diacon pe lângă archimandritul Iosofat, la capela română din Paris. La 1865 fu numit episcop de Huși și la 1879 al Dunării-de-jos E. S. Iosif a tradus din limba francesă: »Jidovul rătăcitor, Catechismul paralel și papalitatea schismatică.« Noul mitropolit este frate cu dl Gheorghian, deputatul din Iași.

Societatea bucureșcă s'a intrunit la primul bal în ospelul dlui Grigore Suțu, la care au luat parte și regele cu regina și principii Leopold și Ferdinand de Hohenzollern. Săptămâna acăsta, marți, s'a dat balul Societății de binefacere »Elisabeta-Domna.« Sâmbăta viitor cercul artistic literar Intim-Club va da în sala nouilor băi ale Eforiei un mare bal fără tombolă și nici o vîndare. Lucru bun de notat, serie cronicarul »Românului.« Lumea scapă în fine de toate contribuționile directe și indirecte ale acelor baluri de caritate unde erai despăiat fără milă de frumusele sirenă. Mai multe domne, și din cele mai elegante din societatea bucureșcă, au binevoit a luă acăsta serbare sub grădiosul lor patronaj. Organizatorii balului, cari sunt toti oameni de gust, își dau totușu să-linile ca balul să corespundă așteptării tuturor. Serbarea, după mai multe surprise, se va termină printr'un mare cotilion poruncit într'adins la Paris. Toate figurile sunt inedite, bogate, haslii și pline de cadouri și de suveniri pentru toți cari vor dântă.

Călindarul săptămânei.

Îiua săpt.	Calindarul vechiu	Calind nou
Duminica a 26-a după Rosalii, Luca c. 12. gl. 1, sit. 4.		
Duminică	30† S. Apost. Andrei	12 Maxentie
Luni	1 Pror. Naum	13 Lucia
Martii	2 Pror. Avacum	14 Nicasie
Mercuri	3 Pror. Sofonie	15 Celian
Joi	4† M. Varvara	16 Adelaida
Vineri	5 Cuv. Sava c. sfîntit	17 Lazar
Sâmbătă	6(†) Ptr. Nicolae	18 Grațian

 Apropiându-se finele anului, rugăm cu stăruință pe toți aceia, cari primesc foia, dar încă nu s-au achitat abonamentele, să binevoiescă a-și refui datoria, căci în casul contrar le vom sistă expedarea ulterioară.